

Para koleksiyonu satışından elde edilen kazancın beyan edilip edilmeyeceği hk.

Belge türü	Özelge
Kanun	GELİR VERGİSİ KANUNU
Özelge no	B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-631
Tarih	20.02.2012

T.C.

GELİR İDARESİ BAŞKANLIĞI

İSTANBUL VERGİ DAİRESİ BAŞKANLIĞI

(Mükellef Hizmetleri Gelir Vergileri Grup Müdürlüğü)

Sayı : B.07.1.GİB.4.34.16.01-GVK 37-631

20/02/2012

Konu : Para koleksiyonu satışında elde edilen kazancı beyan edilip edilmeyeceği.

İlgide kayıtlı özelge talep formunda, ... Vergi Dairesi Müdürlüğü ... vergi kimlik numaralı mükellefi olduğunuzu, takas veya satın alma yolu ile tedarik edilerek 20 yıllık birikimle tarihi paralarla ilgili koleksiyon yaptığınızı, söz konusu koleksiyonun kaç liraya mal olduğuna dair elinizde bir belgenin bulunmadığını, 2009 yılında 65.000,00 TL, 2010 yılında 85.000,00 TL karşılığında gider pusulası ile T.C. Merkez Bankası AŞ'ye tarihi paralardan sattığınızı belirterek söz konusu satış işlemlerinden elde ettiğiniz kazancın beyan edilip edilmeyeceği, beyan edilmesi halinde şahsınıza ait elektrik, kira, su, telefon, eğitim ve sağlık giderlerinizi indirip indiremeyeceğiniz hususunda bilgi talep edildiği anlaşılmakta olup konu hakkında Başkanlığımız görüşü aşağıda açıklanmıştır.

193 sayılı Gelir Vergisi Kanunu'nun "Ticari Kazancın Tarifi" başlıklı 37' nci maddesinin birinci fıkrasında her türlü ticari ve sınai faaliyetlerden doğan kazançların ticari kazanç olduğu belirtilerek Kanun'un 40'inci maddesinde safi kazancın tespit edilmesinde indirilecek giderler sayılarak maddenin (1)'inci bendiyle ticari kazancın elde edilmesi ve idame ettirilmesi için yapılan genel giderlerin safi kazancın tespitinde indirilebileceği hüküm altına alınmıştır.

Aynı Kanun'un "Arızı kazançlar" başlıklı 82'nci maddesinde; Vergiye tâbi arızı kazançlar sayılmış olup aynı maddenin birinci bendinde ise; "Arızî olarak ticarî muamelelerin icrasından veya bu nitelikteki muamelelere tavassuttan elde edilen kazançlar." arızı kazanç olarak hüküm altına alınmış olup söz konusu maddenin 2'nci fıkrasında, "Bir takvim yılında (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerde yazılı olan kazançlar (henüz başlamamış olan ticarî, ziraî veya meslekî bir faaliyete hiç girişilmemesi ile ihale, artırma ve eksiltmelere iştirak edilmemesi karşılığında elde edilen kazançlar hariç) toplamının 10 milyar liralık (2009 yılı için 17.900 TL, 2010 yılı için 18.000 TL.) kısmı gelir vergisinden müstesnadır." hükmü yer almış olup dördüncü fıkrasında ise,

"Arızî kazançların safi miktarı aşağıdaki şekilde tespit olunur:

1. Bu maddenin birinci fıkrasının (1) numaralı bendinde yazılı işlerde satış bedelinden maliyet bedeli ve satış dolayısıyla yapılan giderler indirilir...." hükmü yer almaktadır.

Aynı Kanun'un "Diğer İndirimler" başlıklı 89'uncu maddesinde gelir vergisi matrahının tespitinde, gelir vergisi beyannamesinde bildirilecek gelirlerden yapılacak indirimler sıralanmış söz konusu maddenin (2)'nci bendinde "Beyan edilen gelirin % 10'unu aşmaması, Türkiye'de yapılması ve gelir veya kurumlar vergisi mükellefiyeti bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi şartıyla, mükellefin kendisi, eşi ve küçük çocuklarına ilişkin olarak yapılan eğitim ve sağlık harcamaları..." nin indirilebileceği hükmü yer almaktadır.

Öte yandan, ticari faaliyet ise bir tür emek-sermaye organizasyonuna dayanmakta olup, kazanç sağlama niyet ve kastının bulunup bulunmaması böyle bir organizasyon tarafından icra edilen faaliyetin "ticari faaliyet" olma niteliğine etki etmemektedir. Ancak, bir faaliyetin "ticari faaliyet" sayılabilmesi için, kazanç sağlama niyet ve kastı gerekmemekle birlikte faaliyeti icra eden organizasyonun bütün unsurları ile birlikte değerlendirildiğinde kazanç sağlama potansiyeline sahip olması gerektiği ortaya çıkmaktadır.

Bu hüküm ve açıklamalara göre, 2009 yılında 65.000,00 TL, 2010 yılında 85.000,00 TL karşılığında T.C. Merkez Bankası AŞ'ye yapılan tarihi paralarla yapmış olduğunuz koleksiyonun satış işlemlerinin ticari organizasyon içerisinde devamlılık arz etmeyecek şekilde yapılması durumunda elde edeceğiniz kazanç "arızı ticari kazanç" hükümlerine göre vergilendirilecek olup bu kazancın yıllık gelir vergisi beyannamesi ile beyan edilmesi gerekmektedir.

Ancak söz konusu faaliyetin ticari organizasyon içerisinde devamlılık arz edecek şekilde yapılması durumunda ticari faaliyet olarak değerlendirilmesi ve bu faaliyetler neticesinde elde edilen kazancın, Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazançlara ilişkin hükümleri çerçevesinde vergiye tabi tutulması gerekmektedir.

Diğer taraftan, eğitim ve sağlık harcamalarınızın, beyan edeceğiniz gelirin %10'luk kısmını aşmaması, harcamanın Türkiye'de yapılması ve gelir ve kurumlar vergisi bulunan gerçek veya tüzel kişilerden alınacak belgelerle tevsik edilmesi halinde yıllık beyanname ile bildireceğiniz gelirden indirilmesi mümkün olup şahsınıza ait elektrik, kira, su, telefon giderlerinin ise, kazancınızın tespitinde gider olarak indirim konusu yapılması mümkün değildir.

Bilgi edinilmesini rica ederim.

(*) Bu Özelge 213 sayılı Vergi Usul Kanununun 413.maddesine dayanılarak verilmiştir.

(**) İnceleme, yargı ya da uzlaşmada olduğu halde bu konuya ilişkin olarak yanlış bilgi verilmiş ise bu özelge geçersizdir.

(***) Talebiniz üzerine tayin edilmiş olan bu özelgeye uygun işlem yapmanız hâlinde, bu fiilleriniz dolayısıyla vergi tarh edilmesi icap ederse, tarafınıza vergi cezası kesilmeyecek ve tarh edilen vergi için gecikme faizi hesaplanmayacaktır.

Bu metin Mevzuat Bankası (mevzuat.vergibulustayi.com) aracılığıyla gib.gov.tr arşivinden alınmıştır. Resmî işlemlerde Resmî Gazete metni esastır. — 10.09.2026